

Silvo Šinkovec

Med zasebno in državno šolo

Razmerje med zasebnim in državnim šolstvom je po svetu različno. V Libanonu na primer, je zasebnih šol 85%, v Španiji nad 50%... Gre za vrtce, osnovne šole, srednje in visoke šole. Pri nas so bile v času socializma zasebne šole prepovedane, sedaj pa se ta del šolstva počasi razvija. Kako to, da starši raje plačujejo – ponavadi visoko – šolnino v zasebnih šolah, čeprav imajo možnost vpisati otroke v državno šolo, ki je zastonj?

Ponekod imajo v zasebnih šolah kakovosten pouk tujih jezikov, nekatere se odlikujejo po drugih specifičnih dejavnostih (klasični jeziki, športne, glasbene in likovne dejavnosti, socialni programi). To pritegne starše in učence ter daje otrokom dobro izhodišče za prihodnost.

V zasebnih šolah je ponavadi tudi večja disciplina, zato se učenci v njih čutijo bolj varne. Varnost pomeni manj izpostavljenosti agresivnemu vedenju, zasvojenosti in drugim oblikam nezaželenega vedenja ter omogoča večjo učno uspešnost. To omogoča tudi večjo kakovost medosebnih odnosov. Starši se v mnogih državnih šolah manj udeležujejo sestankov in se manj zanimajo za dosežke svojih otrok. Včasih zato, ker izhajajo iz družbeno depriviligiranih okolij in imajo manjši interes spremljati napredovanje svojih otrok. V zasebnih šolah pa imajo ponavadi starši zelo radi stike s šolo. Starši in tudi učitelji so bolj motivirani za sodelovanje.

Državne šole imajo marsikdaj slabšo administracijo. Zato starši manj zaupajo tem upravljavcem in imajo raje zasebne. Zaupajo, da bo ves denar, ki ga namenijo šolanju, uporabljen za dobro učencev (za knjižnico, dodatne dejavnosti, računalniško sobo, nadstandardne dejavnosti itd).

Zasebne šole so tudi verske: krščanske (katoliške, protestantske), muslimanske, judovske... To pomeni, da šola pomaga tudi pri oblikovanju identitete otroka, saj je verska opredelitev pomemben del identitete osebnosti. Kjer državna šola s svojim programom k temu ne pripomore, se ljudje organizirajo drugače.

Jeziki, več znanja, večja varnost in boljši medsebojni odnosi, dobro upravljanje z denarjem, namenjenim šoli, oblikovanje osebne identitete, jasen vzgojni načrt itd. Vsi ti razlogi kažejo na to, kakšna šola je kakovostna. Kam vlagati denar? Dobra naložba pomeni boljšo osebno in skupno prihodnost.

Po drugi strani ima državna šola to prednost, da je odprta vsem in da je brezplačna. Zato stoji pred toliko večjim izzivom. Posebno pri nas, ki smo majhna država. Samo kakovostna državna šola bo lahko pridobivala zaupanje staršev. Zato je učiteljem, predvsem pa vodstvu šole in političnim oblastnikom, postavljeno veliko vprašanje: Bodo kos temu izzivu? Sicer bo poleg zmanjševanja števila otrok v naših šolah zaradi natalitete upadalo število tudi zaradi konkurenčnosti zasebnih šol. In konkurence si želimo zaradi večje kakovosti. Upamo, da bo za to vedno manj administrativno-političnih ovir v demokratični državi. Naj raste kakovost šolstva.